

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn of דף ס"ט of סנהדרין. Some of the topics we will learn about include:

בן סורר ומורה
The wayward son.
The Gemara discusses

1.
בן ולא אב
Only a son, and not a father, can become a בן סורר ומורה; which means that if the בן סורר ומורה fathered a child, these Halachos do not apply to him.

2.
כל ימיו של בן סורר ומורה
The timeframe during which a boy can become a בן סורר ומורה;
Either

ג' חדשים בלבד
Only until three months after he becomes an adult;
OR

משיביא שתי שערות
ועד שיקיף זקן
Until his lower beard fills in, whichever comes first.

קטן מוליד
Whether a minor can father a child?

A

בן סורר ומורה

בן
ולא אב

כל ימיו של בן סורר ומורה
ג' חדשים בלבד

משיביא שתי שערות
ועד שיקיף זקן

קטן מוליד

B יולדת לשבעה

Whether a woman, who gives birth after seven months, shows her pregnancy only after three months, or earlier at a third of her pregnancy, which is 2 1/3 month.

זיל בתר רובא
We follow the majority, even in capital cases.

ביאת קטן
The age when a boy or a girl's marital relations are recognized by Halacha.

דורות הראשונים
The Gemara brings several proofs that earlier generations fathered children at age eight.

B

יולדת לשבעה

זיל בתר רובא

ביאת קטן

דורות הראשונים

1 So let's review...

The Gemara earlier cited the opinion of רבה:
קטן אינו מוליד
A minor cannot father a child.

And a ברייתא elaborates
איש מזיד ומזריע

ואין קטן מזיד ומזריע
An adult's זרע can father a child, while a minor's זרע cannot.

The Gemara challenges this assertion from the following ברייתא:

בן
ולא אב
Only a son, and not a father, can become a בן סורר ומורה.

And as Rashi explains;

וקס"ד דממע"ט
בן שכבר נולד לו בן

דשוב אינו נעשה בן סורר ומורה

The Gemara, at this point, understands this exclusion to mean that if the בן סורר ומורה fathered a child, these Halachos do not apply to him.

1

רבא

קטן אינו מוליד

A minor cannot father a child.

ברייתא

**איש מזיד ומזריע
ואין קטן מזיד ומזריע**

*An adult's זרע can father a child,
while a minor's זרע cannot.*

ברייתא

בן – ולא אב

*Only a son, and not a father,
can become a בן סורר ומורה.*

And as Rashi explains;

וקס"ד דממע"ט

בן שכבר נולד לו בן

דשוב אינו נעשה בן סורר ומורה

*The Gemara, at this point, understands this exclusion
to mean that if the בן סורר ומורה fathered a child,
these Halachos do not apply to him.*

2 However, the Gemara asks that רבי כרוספדאי says;
 כל ימיו של בן סורר ומורה
 אינו אלא ג' חדשים בלבד
 The timeframe during which a boy can become a בן סורר ומורה
 is only three months from when he became a גדול;
 And a child certainly cannot be conceived AND born
 within three months. Unless we say that this exclusion
 בן ולא אב
 Refers to where
 דאיעבר מקמי דלייתי שתי שערות
 This child was conceived earlier, when the בן סורר ומורה
 was yet a minor, and born after he became a גדול.
 ש"מ קטן מוליד
 This proves that a minor CAN father a child?

The Gemara answers that
 בן ולא אב
 Must be understood as

בן
 ולא הראוי לקרותו אב
 The Pasuk excludes a boy who is fit to be called a father -
 which is after the pregnancy becomes noticeable at three
 months after conception - and it all occurred after he
 became a גדול, exactly as רבי כרוספדאי ruled.

2

?

רבי כרוספדאי

**כל ימיו של בן סורר ומורה
 אינו אלא ג' חדשים בלבד**

*The timeframe for a boy to become a בן סורר ומורה
 is only three months from when he became a גדול;*

*And a child certainly cannot be conceived
 and born within three months.*

Unless we say that this exclusion

בן ולא אב

refers to where

דאיעבר מקמי דלייתי שתי שערות

*This child was conceived earlier,
 when the בן סורר ומורה was yet a minor,
 and born after he became a גדול.*

ש"מ קטן מוליד

This proves that a minor can father a child?

בן ולא אב

Must be understood as

בן – ולא הראוי לקרותו אב

*The Pasuk excludes a boy who is fit to be called a father,
 which is after the pregnancy becomes noticeable
 at three months after conception,
 and it all occurred after he became a גדול,
 exactly as רבי כרוספדאי ruled.*

3 The Gemara elaborates on the timeframe when a boy can become a **בן סורר ומורה**:
 On the one hand, רבי כרוספדאי ruled:
 כל ימיו של בן סורר ומורה
 אינן אלא ג' חדשים בלבד
 This stage lasts only three months.
 However, our Mishnah ruled
 משיביא שתי שערות
 ועד שיקיף זקן
 From when he presents two pubic hairs and becomes an adult, until his lower beard fills in?

The Gemara answers

הקיף זקן
 אע"ג דלא מלו ג' חדשים
 מלו ג' חדשים
 אע"ג דלא הקיף
 He can only become a **בן סורר ומורה** until either of these events occurs, whichever comes first.

At first, the Gemara infers from רבי כרוספדאי's ruling:
 יולדת לשבעה
 אין עוברת ניכר לשליש ימיה
 Even a woman who gives birth after seven months does not show her pregnancy until after three months, and not after a third of her pregnancy, because otherwise
 'למה לי ג'
 בתרי ותילתא סגיא
 He is fit to be a father after 2 and 1/3 months?

3 The Gemara elaborates on the timeframe when a boy can become a **בן סורר ומורה**:
 משיביא שתי שערות ועד שיקיף זקן
 From when he presents two pubic hairs and becomes an adult, until his lower beard fills in?
 רבי כרוספדאי
 כל ימיו של בן סורר ומורה אינן אלא ג' חדשים בלבד
 This stage lasts only three months.

The Gemara answers

הקיף זקן
 אע"ג דלא מלו ג' חדשים
 מלו ג' חדשים
 אע"ג דלא הקיף

He can only become a **בן סורר ומורה** until either of these events occurs, whichever comes first.

The Gemara infers from רבי כרוספדאי's ruling:

יולדת לשבעה
 אין עוברת ניכר לשליש ימיה

Even a woman who gives birth after seven months does not show her pregnancy until after three months, and not after a third of her pregnancy, because otherwise

because otherwise

למה לי ג'

בתרי ותילתא סגיא

He is fit to be a father after 2 and 1/3 months?

4 However, the Gemara rejects this inference:

אימא לך
עוברה ניכר לשליש ימיה
זיל בתר רובא

It is possible that her pregnancy IS noticeable after a third of her pregnancy, at 2 1/3 months. However, the Pasuk's reference follows the majority of women, who give birth after nine months. Therefore, he can become a סורר ומוורה בן סורר for the full three months, based on רוב, that we follow the majority.

The Gemara points out that although regarding דיני נפשות, capital cases, the Pasuk says

ושפטו העדה והצילו העדה

We seek to be lenient in capital cases;

Nevertheless, we follow the majority, and as the following Mishnah rules:

אחד אומר בשנים בחדש

ואחד אומר בג'

עדותן קיימת

If one witness reports that an incident occurred on the second day of the month, and the other says it happened on the third of the month, we accept their testimony. We do not consider them to be contradicting each other, because

זה יודע בעיבורו של חדש

וזה אינו יודע

We assume that one witness knew when בית דין established חודש ראש, and the other witness did not, because

רובא דאינשי עבדי דטעו בעיבורא דירחא

The majority of people err in this matter.

4

The Gemara rejects this inference:

אימא לך
עוברה ניכר לשליש ימיה
זיל בתר רובא

It is possible that her pregnancy is noticeable after a third of her pregnancy, at 2 1/3 months.

However, the Pasuk's reference follows the majority of women, who give birth after nine months. Therefore, he can become a סורר ומוורה בן סורר for the full 3 months, based on רוב .

The Gemara points out that although regarding דיני נפשות, the Pasuk says

ושפטו העדה והצילו העדה

We seek to be lenient in capital cases;

Nevertheless, we follow the majority, as the following Mishnah rules:

אחד אומר בשנים בחדש

ואחד אומר בג'

עדותן קיימת

If one witness reports that an incident occurred on the second day of the month, and the other says it happened on the third of the month, we accept their testimony.

We do not consider them to be contradicting each other, because

זה יודע בעיבורו של חדש
וזה אינו יודע

We assume that one witness knew when בית דין established חודש ראש, and the other witness did not,

because

רובא דאינשי
עבדי דטעו בעיבורא דירחא

The majority of people err in this matter.

5 The Gemara seeks to bring another proof that we follow the majority even in נפשות:

דיני נפשות ויום אחד

As soon as a girl turns three years and one day, her ביאה has full Halachic status, and so the following Halachos apply:

מתקדשת בביאה

She can be betrothed by having marital relations;

ואם בא עליה יבם

קנאה

A יבם, her childless husband's brother, acquires her by having relations; and

וחייבין עליה משום אשת איש

If she marries, one is liable for having relations with her as an אשת איש.

The ברייתא continues with many more examples of the Halachic ramifications of her ביאה.

And the Gemara asks

אימא איילונית היא

ואדעתא דהכי לא קדיש

We should suspect that any minor girl might be a איילונת, a woman who will never mature physically, and so her marriage was under mistaken assumptions and therefore invalid; how can we put someone to death for having relations with her as an אשת איש?

Clearly, because

אמרין זיל בתר רובא

ורוב נשים לאו איילונית נינהו

We follow the majority even in capital cases, and the majority of girls do mature.

However, the Gemara rejects this proof:

הכא במאי עסקינן

דקבלה עילויה

The ברייתא might refer to a case where the husband accepted all possible outcomes when he married the girl, and so she is certainly an אשת איש.

=====

5 *The Gemara seeks to bring another proof that we follow the majority even in נפשות:*

בת שלש שנים ויום אחד

As soon as a girl turns three years and one day, her ביאה has full Halachic status, and so the following Halachos apply:

מתקדשת בביאה

She can be betrothed by having marital relations;

ואם בא עליה יבם – קנאה

A יבם, her childless husband's brother, acquires her by having relations;

וחייבין עליה משום אשת איש

If she marries, one is liable for having relations with her as an אשת איש.

The ברייתא continues with many more examples of the Halachic ramifications of her ביאה.

And the Gemara asks

אימא איילונית היא

ואדעתא דהכי לא קדיש

We should suspect that any minor girl might be a איילונת, a woman who will never mature physically, and so her marriage was under mistaken assumptions and therefore invalid;

how can we put someone to death for having relations with her as an אשת איש?

Clearly, because

אמרין זיל בתר רובא

ורוב נשים לאו איילונית נינהו

We follow the majority even in capital cases, and the majority of girls do mature.

הכא במאי עסקינן

דקבלה עילויה

The ברייתא might refer to a case where the husband accepted all possible outcomes when he married the girl, and so she is certainly an אשת איש.

6 The Gemara now cites a ברייתא regarding the age when a boy's ביאה has Halachic standing:

המסוללת בבנה קטן
והערה בה

If a minor son performed הערה, the initial stage of ביאה, with his mother, there's a Machlokes:

בית שמאי אומרים
פסלה מן הכהונה
ובית הלל מכשירין

ב"ש says that it is considered a ביאה of a ערוה, and she is now considered a זונה and disqualified from marrying a כהן.

ב"ה says that it is not considered a ביאה and she may still marry a כהן.

The Gemara explains:

הכל מודים
בבן תשע שנים ויום אחד
שביאתו ביאה

All agree that once a boy turns nine years old, his ביאה has Halachic standing:

פחות מבן שמנה
שאין ביאתו ביאה

And if he is less than eight years old, his ביאה has no Halachic standing.

לא נחלקו אלא
בבן שמנה

They disagree regarding a boy between eight and nine:
דבית שמאי סברי

גמרינן מדורות הראשונים
ובית הלל סברי

לא גמרינן מדורות הראשונים
ב"ש holds that since earlier generations fathered children at age eight, this shows that their ביאה has Halachic standing, even today.

While ב"ה holds that we do not derive this Halachah from earlier generations, since the reality today is different.

6 The age when a boy's ביאה has Halachic standing:

המסוללת בבנה קטן והערה בה

If a minor son performed הערה, the initial stage of ביאה, with his mother,

ובית פלג

מכשירין

It is not considered a ביאה and she may still marry a כהן.

בית שמאי

פסלה מן הכהונה

It is considered a ביאה of a ערוה, and she is now considered a זונה and disqualified from marrying a כהן.

The Gemara explains:

הכל מודים

פחות מבן שמנה
שאין ביאתו ביאה

And if he is less than eight years old, his ביאה has no Halachic standing.

בבן ט' שנים ויום א'
שביאתו ביאה

All agree that once a boy turns nine years old, his ביאה has Halachic standing;

לא נחלקו אלא בבן שמנה

They disagree regarding a boy between eight and nine:

ובית פלג סברי

לא גמרינן מדורות
הראשונים

We do not derive this Halachah from earlier generations, since the reality today is different.

דבית שמאי סברי

גמרינן מדורות
הראשונים

Since earlier generations fathered children at age eight, this shows that their ביאה has Halachic standing, even today.

7 The Gemara now cites several Pesukim as the source that earlier generations fathered children at age eight:

1.

The Pasuk says

הלא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריה החתי

And another Pasuk says

אליעם בן אחיתופל הגילוני

Thus, שלמה המלך, who was בת שבע's son, was אחיתופל's great-grandson.

Now, a ברייתא states

כל שנותיו של אחיתופל אינן אלא שלשים ושלוש

only lived for 33 years, and שלמה was seven years old at the time of his death. And so, אחיתופל was 26 when was born.

$$33 - 7 = 26$$

דל תרתי שני לתלתא עבורי

אשתכח דכל חד וחד בתמניי אוליד

If we subtract two years for the three pregnancies, we see that each generation fathered a child at age eight.

$$26 - 2 = 24$$

$$24 / 3 = 8$$

However, the Gemara rejects this proof:

דלמא תרוייהו בתשע אוליד

ובת שבע אולידא בשית

משום דאתתא בריא

Perhaps the men fathered the child at nine, but בת שבע gave birth at age six, since women have more energy?

7

The source that earlier generations fathered children at age eight

1

הלא זאת בת שבע בת אליעם
אשת אוריה החתי

And another Pasuk says

אליעם בן אחיתופל הגילוני

Thus, שלמה המלך, who was בת שבע's son, was אחיתופל's great-grandson.

Now, a ברייתא states

כל שנותיו של אחיתופל
אינן אלא שלשים ושלוש

only lived for 33 years, and שלמה was seven years old at the time of his death. And so, אחיתופל was 26 when שלמה was born.

$$33 - 7 = 26$$

דל תרתי שני לתלתא עבורי
אשתכח דכל חד וחד בתמניי אוליד

If we subtract two years for the three pregnancies, we see that each generation fathered a child at age eight.

$$26 - 2 = 24$$

$$24 \div 3 = 8$$

However, the Gemara rejects this proof:

דלמא תרוייהו בתשע אוליד
ובת שבע אולידא בשית
משום דאתתא בריא

Perhaps the men fathered the child at nine, but בת שבע gave birth at age six, since women have more energy?

8

2.

The Pasuk says
אלה תולדות תרח

תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן

The Gemara points out

נמצא אברהם גדול שתי שנים מהרן

Apparently, הרן was two years older than הרן. Now, שרה married אברהם, who was הרן's daughter, and שרה was ten years younger than he was. Thus, אשתכח כי אולדה הרן לשרה בתמני אולידה שרה was born when הרן was eight years old.

However, the Gemara rejects this proof:

דלמא אברהם זוטא דאחיה הוה

ודרך חכמתן קא חשיב להו

Perhaps אברהם was the youngest of the brothers, yet the Pasuk lists him first since he was the most notable of the brothers?

3.

ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה

כלב was the grandson of חור, who was the son of כלב.

Now, כלב was thirteen when he made the משכן, and כלב

was 40 years old when he went with the מרגלים to ארץ

ישראל one year later, at which point בצלאל was 14.

$$40 - 14 = 26$$

דל תרתי שני דתלתא עיבורי

אשתכח דכל חד וחד בתמני אוליד

If we subtract two years for the three pregnancies, we see that each generation gave birth at age eight.

$$26 - 2 = 24$$

$$24 / 3 = 8$$

8

2

אלה תולדות תרח

תרח הוליד

את אברם את נחור ואת הרן

The Gemara points out

נמצא אברהם גדול שתי שנים מהרן

Apparently, הרן was two years older than הרן. Now, שרה married אברהם, who was הרן's daughter, and שרה was ten years younger than he was.

Thus,

אשתכח כי אולדה הרן לשרה

בתמני אולידה

שרה was born when הרן was eight years old.

X

However, the Gemara rejects this proof:

דלמא אברהם זוטא דאחיה הוה

ודרך חכמתן קא חשיב להו

Perhaps אברהם was the youngest of the brothers, yet the Pasuk lists him first since he was the most notable of the brothers?

3

ובצלאל בן אורי בן חור

למטה יהודה

כלב was the grandson of חור, who was the son of כלב.

Now, כלב was thirteen when he made the משכן,

and כלב was 40 years old

when he went with the מרגלים to ארץ ישראל one year later, at which point בצלאל was 14.

$$40 - 14 = 26$$

דל תרתי שני דתלתא עיבורי

אשתכח דכל חד וחד בתמני אוליד

If we subtract two years for the three pregnancies, we see that each generation gave birth at age eight.

$$26 - 2 = 24$$

$$24 \div 3 = 8$$